

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Januarius' 26-dikán 1819.

Olasz Ország.

Mihály Orosz Nagy Hertzeg, út-
zását Német Országról Helvétzián által
Olaszországba vévén, Májlandból, hol
öt napokig tartózkodott, Januarius' 5-di-
kén Párma felé tovább indult.

Pármából már *Modenába* is meg-
érkezett volt ő Cs. Nagy Hertzegsége Jan.
7-dikén.

A' Spanyol (idősb) Királynénak ha-
lála, így szoll az egygyik Bavarus újság,
Romában nem Jan. 5-dikén, hanem 2-
dikán történt. A' két leányai, kik halá-
lán jelen voltak, mind ketten *Albanóba*
vették útjokat Romából.

* *

Nagy méltóságú *Esterházy Mik-
lós* ő Hertzegségéről néhány heteknek
előtte olvastuk vala, hogy abba a' tár-
saságba, melly oly célzással állott ösz-
sze, hogy a' *Tiberis* vízében találtató
régiségeket kikerestesse, ő Hertzegsége
is beállott volna. Mostan Magyarország'
Palatinusáról *Jósef* ő Cs. K. Fő Her-
tzegségéről olvassuk, hogy Romában jár-
ván ő Cs. K. Fő Hertzegsége is részesé-
vé lett ezen intézetnek.

Sok fő és nagy emberek egygyesi-
tették vagy öszszetsatolták már magokat
ezen célzásra, melly azt bizonyítja, hogy
nagy következéseit lehet ezen iparkodás-
nak egyéb tekintetben is, de kivált a'
mesterségekre nézve várni, a' melly re-
ményesség, kivált a' régiségeknek kedvellő-
jit 's esmerőit táplálja nagyon. Esmere-
tes dolog a' történetek' irásából, hogy

Romának sok nagy és gazdag emberei,
kik a' Respublikának felfordulása után,
az azt követett kegyetlen Fejedelmeknek
üldöztetések, 's a' Gothusok, Vandalu-
sok 's egyéb durva népek püsztitásaik
alatt, részszerént számkivettetés részsze-
rént egyéb üldöztetések miatt a' várost
oda hagyni kéntelenítettvén, sok drága
vagyonait, mellyeket elnem vihettek,
inkább, hogy se' üldözőknek kezekre jut-
ni engedték volna, a' *Tiberis* vízébe
hányták. Ide járul, hogy a' *Tiberis* egész
hidakat minden rajtok találtató álló ké-
pekkel 's egyéb ezifraságokkal, egész tem-
plomokat, nagy palotákat 's épületeket,
Oltárokat, képeket, 's egyéb a'féleket, a'
mik az ő partjait ékesítették, gyakran
elrontván, elragadozván, a' mélységbe te-
metett. Az Aeskulápiusnak szenteltetve
volt, tsupa márvány állóképekkel 's tem-
plomokkal ezifrátkodó szigetet is így nyel-
te 's temette-el ezen víz. Hogy egyebe-
ket elhalgassunk, melly sok pogány is-
tenképek belé hanyattattak 's temettei-
tek a' kereszténységnek elhatalmazásakor,
beszéllek a' történetirások. Melly sok ef-
féle drága régiségekre találtak már ed-
dig tsak történetből is a' hajósok? 's
mit nem lehet a' mostani, ily sok hon-
nyi és idegen Nagyoknak 's Gazdagok-
nak egygyesületje' iparkodásától, 's min-
den féle ahoz kívántató másinak által va-
ló keresgéléstől, áskálásától, reménle-
ni, ha már tsak történetből is ily sokat
megtaláltak.

Frantzia Ország.

Meggzünvén, mint említettük, a

Követek' Kamarájában a' Hertzeg Richelieunek határozatandó nemzeti megjutalmaztatás felett való vetélkedés, Jan. 11-dikén ily törvényjavallással érkezének három Ministerek, úgymint Marquis *Desolle*, *Deserre*, és *Louis* a' Kamara elejébe:—, *Lajos*, etc. Minthogy mi szemle ünöképpen kiakarjuk mutatni azon megelégedésünket, mellyet nekünk azon megkülönböztetett szolgálatok szerettek, mellyeket a' hazának a' mi rokonunk Hertzeg *Richelieu* azon alkudozások által tett, mellyek Oszágunknak az idegen elfoglaltatástól való megszabadulását elhozta; 's minthogy ohajtjuk, hogy az a' jutalom mellyet mi neki adni akarunk, az ugyan ezen idegen seregektől lett megszabadulás' munkájában való fontos részesülés' meghálálásául is szolgáljon, erre nézve rendeltük, hogy a' Követek' Kamarája elejébe ilyen törvényjavallás terjesztessék: I. Tzik. Hertzeg Richelieunek Frantziaországi Pairnek egy olyan Majoratus állittassék-fel, melynek esztendőnként való jövedelme *ötven ezer Frankot* tegyen, 's az ő Pairségéhez legyen másra is általbotsáthatólag köttetve; II. Tzik. Ezen Majoratus oly ingatlan jószágokból álljon, mellyek az 1814-ben Nov. 8-dikán költ törvény által a' Király' jövedelmei közzé rendeltetett Uradalnak közzül válosztassanak-ki, azért, hogy ezen *nemzeti megjutalmaztatás'* tárgyától a' közönséges teréhnek minden képzelete eltávoztatódjék.“ —

„Igaz ugyan az, így beszéllett Fő és Külső Minister *Desolle*, mint már *Delessert* úr megjegyzette, hogy annak az alkudozásnak szerentsés végződése, mellyet Hertzeg Richelieu Országunknak az idegen seregektől való megszabadittatására nézve folytatott, nem egyedül egy embernek a' munkája; a' nemzetnek a' szerentsétlenségek' idejében kimutatott állhatatossága, a' Király' böltsessége, 's a' mi Orzáglási intézetünknek már tsak

eddig is ily fontos befolyása, nagyon segítették őtet ezen nagy czélnak végrehajthatóságában. Mert mitsoda magaviseletet is lehetne méltóságosabb 's parantsolhatná hathatóssabban azt, hogy valakit megbetsüljünk, mint egy nagy népnek az a' magaviselete, hogy ő még az idegenek által való elfoglaltatásnak terhei alatt is folytatta a' Constitutzionalis szabadság' szép czélja felé való közelítést. Megesmerték ezt Európának *Aachenbe* gyülekezett Fejedelmei az által, hogy kiváltképpen a' mi politikai intézetünknek befolyásán fundálták azon határozásokat, melly nekünk a' mi függetlenségünket visszaadta. Hanem másfelől azt is meg kell gondolnunk, hogy mennél bizonyosabb reménségtől tápláltattunk, annál édesebb 's kedvesebb lehet annak a' kötelességnek érzése, hogy alkudozó Biztosaink eránt, kik a' magok' törekedése által a' várt szempillantatnak elkövetkezését siettették, haládatosságunkat megbizonyíthatjuk. A' Király' nevében hívjuk-meg uraságtokat, mint Frantziákat, hogy egy Frantziát nemzeti megjutalmaztatás által tiszteijenek-meg, a' ki hazáját és Királyát igen terhes és veszedelmekkel fenyegető időben mentette-meg 's a' kinek az a' ritka szerentséje vala, hogy azt a' személyes tekintetet, mellyet betsületes életemódja által szerzett magának, hazája' boldogságára fordithassa. Legtelyesebb resultatum koronázta-meg az ő utolsó iparkodásait, melly egy szent adósságot teve Frantziaországra. Azonközben, hogy az ő tiszta nem-önn'-haszonkeresetét meg ne sértse, és hogy ezen nemzeti megjutalmaztatástól a' közönséges teréhnek még a' színét is eltávoztassa, tettzett ő Felségének azon jutalmat, mint a' felhozott törvényjavallásban kifejeztetik, a' Korona-uradalmi közzül határozni.“

Ezen beszéd után a' Finantziai Minister állott elő egy javallással, melly

által azt kívánna, hogy a' Finánczai Esztendő ezentúl ne Januáriusnak hanem Juliusnak első napján kezdődjék, melly ugyan magában könnyen megesséne, hanem a' teszi nehézé, hogy így a' most folyó esztendőnek hathónapokkal meg kellene toldattatni, az az, az ingatlan adófizetést most egyszer másfél esztendőre kellene a' Kamarának meghatározni, már pedig a' Constitúciónak 49-dik cikkelyében betű szerént ki van fejeztetve, hogy csak 12 hónapokra lehessen azt meghatározni. Ha a' Minister' kívánságát helybenhagyja a' Kamara, úgy az 1820-dik esztendő Júniusának utolsó napjáig fog fenn állani az 1819-re meghatározott költségnek és adózásnak felszámittatása (vagy, tiszta nem-magyar szóval, a' *Budget*.)

„Ha ez a' változtatás, így támogatta szavait a' Minister, ellenkezik a' Constitúciónak betűivel: annyival jobban meg egygyezik más felől annak belső czélzásával, melly abban áll, hogy az adó és a' költség csak a' szükséges tárgyaknak és a' segedelmekűtfejeknek jó megismeretése után határozottassanak-meg. Az adozás alá vettette lévő tárgyak pedig, a' föld' termései, csak Juliustól fogva esmertethetnek-meg meghatározott módon.“

Ferneilh - Puiraseau nevű tagja ezen Kamarának most ismét megújította azon jóvállását, mellyet 1814-ben is nagyon vitatott, hogy fel kell az Oszáglószéket azzal a' hatalommal ruházni, hogy, a' mint a' testvérek leány vagy férjfi gyermekeik között való házosságot megengedheti, engedhesse-meg a' sogorok és sogoraszszonyok között valót is.

Gróf *Boharnois*, a' Bádeni özvegyen maradt Nagy Hertzezné atya, a' Napoleon első felesége' első férjének atya' testvére, Jan. 10-dikén meghalozott.

A' *Bavariai Allgemeine* nevű újság

értelmesen összesummázta a' Londoni *Chronicle*, *Times* és *Kurir*' hosszú előadásaiából azt, hogy nevezetesen két tárgyak t. i. a' képviselői választás' s a' rekrutázást illető törvények felett való meghasonlás, miképpen okozták a' Frantzia Ministeriumbéli nagy változást: — „*Richelieu*, *Laine*, és *Mole* sürgetve kívánták ezen törvényeknek megvalóztatását, de a' többeknek ellenzése miatt véghez nem vihették, Jan. 22-diken elbótsáttatásokat kérték, de a' Király azt nem csak el nem fogadta, hanem 23-dikban, mikor a' Státustanátsból kiment, újabban megintette őket a' megegyezésre. Beszéli, hogy *Richelieu* így szollott a' társaihoz: az idegen seregek még nem meszsze mentek, 's egy jeladásra visszatérhetnek. Gróf *Decazes* és *San-Cyr* erre egy szót se' szollván, kimentek a' szalából. Gr. *Decazes* még azon estve beadta kéredzését; ötöt követték 24-dikben a' többek is mind, azért, mint kéredző irásaikban felhozták, hogy a' Ministerium új választásban ne szolgáljanak semmi akadályul. A' Király ekkor elfogadta kívánságaikat, de úgy, hogy mindenik folytassa hivatalát addig, míg Hertzeg *Richelieu*, kire e' dolog bízott, új Ministeriumot formál. Hertzeg *Richelieu* ezeket választotta: *Cuvier*, *Mollien*, *Simeont*, *Villelet*, és *Lauriston* (a' *Bonaparte*' volt Adjutánsát, 's *Petersburgi Követjét*), mind különböző principiumú embereket, kikről, hogy egygyütt megmaradhassanak feltenni se' lehetett, mint ez már 25-dikben nyilván kitettzett, midőn estvéli öt órakor négyen lemondottak hivataljokról, azon az okon, hogy *Villele* és *Lauriston* az ő szolgálatjok folytatása' feltételének lenni kinyilatkoztatták, hogy az említett két törvények *Royalistábbákká* tétetődjenek, a' melyben *Simeon*, *Mollien*, és *Cuvier* meg nem egygyezvén, ismét új Ministeriumnak választására került a' dolog.

Most már mind tsupa *Ultrák* választattak, úgymint: Villele, Chabrol, Corbiere, Desece, és Lauriston, de a' melynek híre Párisban 's a' Követek' Kamarájában elterjedvén, oly kedvetlenséget okozott, hogy sok Státustanátsosok azonnal el akartak hűtsuzni hivataljoktól, 's egyenesen kiűtszett, hogy Frantziaországot, melynek kilentz-tized része nem Ultrákból áll, tsupa Ultrák által igazgattatni mármost lehetetlen légyen. Ennek meggondolása arra indította a' Királyt, hogy 26-dikban ismét *Richelieu* Herizegre bizza, hogy még egy próbát tegyen: de a' ki vagy attól tartván, hogy a' választásban most se' leszen szerentsébb, 's talám a' betegeskedési kedvetlenség által is indíiatván, magát eltökéllette, hogy ezen Ministeri választás' dolgában ne' tsak hogy, többé ne avatkozzék, hanem a' Ministerségről maga is egészszen lemondjon: pedig az Ultrák már egészszen győzedelmeseknek tartották magokat, 's úgy kezdtek beszélni, hogy ha így maradt volna a' dolog, nem lehetett volna hihetetlennek tartani az idegen seregeknek visszatérését. Már Páris városa nagyon szomorú ábrázatba öltözött, az iutereses papirosok' betse romlani kezdett, 's az a' hir is elterjedt vala, hogy egy részint az Anglusok is okai volnának a' történt dolgoknak, 's több effélék — a' midőn végezetre tudtára leve a' közönségnek: hogy Gróf *Decazes* a' Királyhoz még bejár, hogy ő Felségével a' Politziai Ministerségnek eltörlésén dolgozik, hogy ő maga Belső Ministerré 's Marquis Desolle Fő és Külső Ministerré neveztettek, egy szóval, hogy a' Ministérium akképpen töltetett-be, mint már más versben megirtuk, és, mint az Ultrák éppen nem várták volna — melynek hallására az *Ultrákon* kívül mindenek megörvendettek, az Anglusok, kik már Párisból vagy elindultak, vagy induló félben voltak, lepakkoltak 's ott

maradtak, az iutereses papirosok' betse egyszerre feljebb ugrott, 's az ólta — jól folynak a' dolgok. Gróf *Decazes* mikor a' Belső Ministerséget felvállolta, kikérte *feltételül*, hogy a' Constitutzióánális intézetek változás nélkül megmaradjanak.

A' Képviselei választás dolga azért nem kedves az Ultráknak, hogy: mivel arra, hogy valaki választó jussal birjon, tsak annyi vagyon kívántatik, a' mennyitől 300 Frank adót kell fizeini, tehát, az ők' ítélete szerént, az igen aljas népnek is befolyása van a' választás' dolgához. Az Ultrák azt akarnák véghez vinni, hogy ebben is grádits legyen, az az, hogy mennél nagyobb vagyona, jószága, van valakinek, választásbéli jussa is annál nagyobb legyen, hogy a' kinek két annyija van, választói 's választódási jussal is két annyival, a' kinek három annyi vagyona van, ilyen jussal is három annyival birjon, 's a' t.

N a g y B r i t a n n i a.

A' Királyné testamentuma, melynek tsak a' halálát megelőzőtt napon irta-alá nevét, végezetre megnyittatván, minden hátrahagyott vagyona, az 50 ezer font Sterlingekek erő gyémántjai is ide számlálván, 140,000 font Sterlingekek állott. Gyémántjait a' Királytól kapta volt, mint menyaszszonyi ajándékot. Két kastélyait két hajadon leányainak, úgymint *Fragmorét* Augustának, *Lower-Lodgét* Soflának hagyta. A' gyémántok a' Hannoverai háznál maradnak, mint *Fideicommissumok*. Vagyonának hátralévő része mind a' leányira maradt, a' Würtembergi Királynén kívül, a' ki férjhezmenetelekor jól kielégített volt. A' megtébolyodott Királynak magának is sok gyémántja lévén, megtébolyodása után soha nem találhattak reájok; ezeket is tsak most találták-meg egy ladában, melynek koltsa nem lévén, fel kellett törni.

Oly hír futamodott, hogy Jan. 9 dikén 1 millió font Sterlingig bukott-meg

Londonben egy nagy pénzváltó ház. E' legalább 10 millió pengő forint. Gazdag háznak kellett valaha lenni, a' ki ily nagy summáig meg tud bukni.

(Frantzia pénzváltó házak is néhányak megbuktak. Eleintén 12-tőre tették az ilyen Párisi gazdag szerentsétlenek számát: de későbbi tudósítások szerint csak 7-re telik a' számjok; 's jó nagy ház ezek közt is csak kettő találtatik. Ezek buktak-meg: Doyen, Puech, Recamier, Desprez, Pargecz, Bovard, és Bourdillon).

Az Amériikai insurgens verbunkosoknak jó mezőt nyitott az Anglus ármádának Frantziaországból lett visszaérkezése, úgy hogy már most a' kenyér nélkül maradott kézmiveseket, kik különben ezrenként készültek szolgálni hozzájok, be se' veszik. Eddig gyobbadon csak tisztek állottak hozzájok; már most csoportosau állanak a' köz katonák is; 's kedvek szerint vállogatnak közzülök a' verbunkosok. — De ez nem szerentsétlenség sőt nagy nyereség Angliára nézve (így szollnak némelly Londoni irók). Külömben mennyiféle rendetlenségekre nem szolgáltatott volna okot ez a' sokféle kenyérnélkül maradott 's inséget szenvedő gyülevész sokaság. Már valósséggal nagyon is elhatalmasodtak vala a' lopás és gyilkolás. — Azt is olvassuk a' Londoni újságokban, hogy nem messze a' Tamesis torkától, 5 idegen hajó kötött, mellyek, mint ők mondják, *Cayennébe* (a' Fr. Amérikába) szándékoznak útjokat venni. Mindenik viszen 200 útast, többire tiszteket. Úgy vélekednek Londonban, hogy ezek is mind a' Spanyol insurgensekhez szándékoznak — ha csak Champ-d'-Asyléhez is nem jut közzülök.

Spanyol Amerika.

A' mit ezen napokban Brionról és L. Cochranéről olvastunk, mind fundamentum nélkül való hír volt. Legújabbban ezt írják felőlök: — „Admirális

Brion már 25 hajót gyűjtött össze Margaritánál. Mint mondják, Admirális *Cochrane* is megérkezett Nov. 14-dikén ugyan oda 5 hejókkal. Nagy figyelemmel várja a' közönség, hogy mit fognak egygyütt újítani.“

Egy Buenos - Ayresi prédáló hajó ismét nagyon szerentsés volt nem messze Kadikstól. *Kastillan* nevű hajónak útját, melly egyéb portékákon kívül 800,000 Piasterekkel evezett *Limából* Kadiks felé, mikor már csak nem a' révparthoz érkezett volna, az említett insurgens hajó által meglepetett, 's elfogattatván, mint igasságos ragomány, Buenos-Ayres felé visszaíndittatott. Az ezen hajón talált levelek szerint már csak 3000 emberekből állott Peruban a' Királyi ármáda. Ezen történet alkalmatosságával az *Arequipai* Pap is, kit a' Vice Király Limából, mint revoluziós gondolkodású embert a' Kastellánon, mint foglyot, Spanyolországba haza indított vala, az insurgensek által szabadságát vissza kapta.

Meksikóban ismét erősebb lábra kaptak az insurgensek; 700 's 800-zanként mutogatják magokat, 's annak módja szerint megverekednek a' Királyi seregekkel.

H a y t i.

Itt nagy tsendesség uralkodik. *Christoph* vagy *Henrik* Király kihirdette hosszú proklamátzióban, hogy néki a' Republika Elölülője *Pethion* semmit se' vétett, és köztök semmi ellenségeskedésre nintsen semmi ok; melyre nézve mind kettőjöknek alattvalójik tseudesen hozzá láthatnak honnyi foglalatoskodásaiknak folytatásához.

S z e n t I l o n a.

Azok az irók, a' kik Bonapartét a' minap a' Londoni újságlevelekben el akarták szöktetni, most ismét egy új módját gondolták ki, vagy legalább beszélnek, hogy miképpen akart volna elszökni.

Most egy úgy nevezett tolvaj-lámpást (Blendlerner) adnak a' kezibe. Ezzel hágott - ki, így szólnak, a' Longwoodi ház' ablakából, 's így a' strázsák ötet nem látván, kiment köztök a' kőszikla' tsutsára (vagy talám tsak ki akart menni) a' hol a' lámpáson egy fordítást tévén, jelt adott a' reá várokozó Amerikai hajósoknak, hogy ott áll.

Lengyel Ország.

A' mostani egész Lengyelországnak kiterjedése teszen 2191 négyszeg mért-földet, Városainak száma 421 - re, faluinak száma 22,694-re, a' lakosaié 2,752,524-re telik; az utolsók közt 2,519,380 Keresztyének; és 212,944 'Sídók találtatnak, Az 1685 - dik esztendőben 16 millióból állott volt ezen ország' lakosainak száma.

Svéczia és Norvégia.

Az 1819-dik esztendőre kijött Udvari Kalendáriumban ekképpen találtatnak feljegyeztetve a' most Uralkodó Királyi Háznak tagjai: A' Király XIV-dik Károly (János) 55 — a' Királyné, Eugenia Bernardina Desideria 38 — a' Koronaörökös Hertzeg József Ferentz Oskár 20 — Sofia Albertina Princeszszony 66 - dik, esztendejeket töltik.

Drontheim városában nem régen tűz támadván 57 házak 's 8 magazinumok égtek-meg. Az Assecurans társaság 108,000 Species tállérokat kéntelenített az elégtelnek fizetni. A' Király a' szerentsetlenség felől tudósítatván, azonnal 500 tonna gabonát indított *Ystadt*-ből útnak *Drontheim* felé az inségre jutott lakosoknak felsegittetésekre, de a' melly nem érkezett-meg oda, mert elsüllyedett.

Északi Amerika.

Hogy az a' Generális *Jackson*, kit a' Floridai történetekre nézve ily sokat emlegetnek, melly nagy betsületben tartattassék hazájafiai között (Tennessee

tartományában), mutatja az itt következő történet: Nem régen az *Alabamai* vidékeken jószágok' kotyavetyéje történvén, néki is kedve ereszkedett egy darab vidéknek megvásárlásához — 's fel is szollalt — mellyet a' több vásárlók hallván, azután senki más fel nem szollalt közülök, úgy hogy *Jacksonra* a' kitett jószág, a' melyhez hasonlóknak holdját mások 85 Dolláron vásároltak, két-két Dollárért maradt reá.

A' *Niagara* vizének nevezetes esésénél van egy sziget, melly *Ketskék*' szigetének neveztetik. Ez úgy fekszik a' víz közepén, hogy általa a' víz-esés két felé szakasztatik. Ezen sziget eddig arról is nevezetes volt, hogy a' reá való általmenetelt, a' viznek veszedelmes volta miatt lehetetlennek tartották. *Porter* nevű szomszéd azonban azt nem régen megvásárolván, addig iparkodott, míg lehetővé tette a' lehetetlennek látszó dolgot. Tizenegy teke formájú fa lábakra 34 rudnyi hosszúságú hidat tsináltatott a' viznek egygyik ágán által, a' melly lábak azért mesterségesek, hogy egygyik egygyik 50 tonna kővel megtöltetve áll a' viznek kőszikla fenekén. A' szigeten 80 holdnyi föld találtatik, a' hova házakat akar a' tulajdonos építtetni, hogy legyen hova beszálljanak az ezen nevezetes viznek meglátására menő idegen utasok. — (Ángliában is egy nagyon nevezetes híd építenek most *Walesben* a' *Menai*-tsatornán által, két kőszikla-part közt. Ezen híd a' víz felett 100 nyom magasságra épül; a' hossza 1000 nyomnyi leszen; tsak két végeit a' part-hoz vetve fog állani a' víz felett).

* * *

Jegyzés. — Későbbi tudósítás szerint a' Cambell Bowden és társasága az a' pénzváltó ház az, melly Londonban Jan. 9 - dikén bankója' kassáját bezárta; de nem 1 millió font Sterlingig, hanem tsak 800,000-rig adós,

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

N. Trentsin vármegyében Kis-Rudina nevű faluban *Hlavaty* nevű Birónak a' felesége Jan. 6-dikán három szép alkatású élő gyermekeket szült, kik, minthogy a' Három Királyok napján jöttek világra, még azon éjjeli 11 órakor, Gáspár, Menyhart, Boldizsár nevet kaptak: de nem sokáig éltek. Az utolsó és gyengébbik még a' keresztelés alatt meghalt, 's azt követte más nap' a' más kettő is. Az aszszony él és egészséges.

N. Beregh vármegyében a' Gróf *Schönborn* Familia *Kis-Martinka* nevű falujában még 1816-ban múlt-ki a' világból *Szinevics* Gergely nevű, Orosz születésű paraszt lakos, ki a' most folyó 's két előbbeni századokban 120 esztendőket élt, és a' kinek felesége is 88 esztendőskorában 1805-ben halt-meg. Három fiú és két leány gyermekeik meg ma is élnek; házasok. Mind egygyütt 8 fiút és 5 leányt nemzettek volt, kiktől számos nemzetséget hagytak magok után. Még élethen lévő lakos társai beszélnek ezen *Szinevicsről*, hogy nagyon mértékletesen élt; nem emlékeznek, hogy valaha részegnek látták volna, még lakadalmakban se'. Soha nem indulaskodott, a' békességet kedvelte, nem mérgeződött, 's nem káromkodott soha. Arra se' emlékeznek, hogy valaha beteg lett volna; nem is betegség, hanem csak elgyengülés miatt halt-meg.

Posony városa' nemes szívű polgárjai az ott őrizeten lévő *Sándor* Császár Regimentje béli katonaságnak 1900 forintokat ajándékozott a' kiosztásra, melyért a' Regiment háládatos közönetét jelenteti az ott kijövő újságlevelekben.

Tekintetes Nemes és Nemzetes, Tomkaházi Tomka László Ur több Ts. Ns.

Vármegyének Tábla Birája, a' Ts. Vattai Familiának törvényes dolgaiban Directora, 's nevezetes Tabularis Prókátor, a' folyó Jan. 17-dikén két hétig tartott mejjbeli nyavalájában meghalt életének 64-dik esztendejében. —

Ő Cs. Kir. Felsége Klatz Antal Urat a' Politico-Fundationalis fő fizető Hivatalnak Prefektusát önnön kérésére egész fizetéssel nyugodalomra botsítani, egyszersmind helyébe Valovics Antal Urat eddig volt Controllort; e' helyébe pedig Frenreisz József Urat Controllornak nevezni méltóztatott.

Hertzegi Gazdasági Intézet Magyar-Óváron.

A' múlt esztendő Novemberének 10-dikén következőképpen ment véghez ezen Intézetnek közönséges haszonra lett felnyitása: Az innepi Nagy-Mise és Veni Sancte után az Intézet hallgatópalotájába ment a' számos Gyülekezet, hol Dr. Liebold Úr az Intézet első Professora ezen tizimű meghívó-beszédében: *De cognitionum in re rustica et a priori et a posteriori haustarum discrimine*, előadván a' Mezei Gazdaságnak mostani állapotját, ki tért azon tzelokra, mellyeknek elérésére ezen Intézet törekedik. — Ennek végzetével, a' Hertzegi Fő Igazgató Wittman Úr, a' tiszta erköltségnék a' közönségre, 's különösen a' Mezei Gazdára nézve való kimagyarázhatatlan hasznait, rövid de szívre ható beszéddel kötötte szívére a' Tanuló Ifjuságnak. — Erre felolvastattak az Intézet Törvényei. Bérekesztette az innepi pompát azon szép beszéd, melyben, Ts. K. Tanácsos és Mo'son Vármegye Első Vice Ispánja Mélt. Németszeghy István Úr, *Saxen Tescheni Albert* ő Hertzegségének ezen szép Intézet fundálását, az

egész Magyar Nemzet nevében megköszönte. — Dr. Liebold Úrn kívül (ki a' Keszthelyi Georgiconban, azon derék 's nemzeti nagy betsét fenntartó intézetben, 15 esztendei munkásságáról eléggé esmeretes) tanítanak még a' Magyar Óvári Hertzegi Gazdasági Intézetben: Klingenstein Leopold Úr, a' Bétsi Universitásbeli Mezei Gazdasági Tanítószéknek volt Helybétöltője; továbbá a' Hertzegi Építőmester Kalt Péter Úr (a' Mezei Építésmesterségét); a' Hertzegi Erdő Tiszt Fritz János Úr (az erdőtenyésztés tudományát); Kleborn Úr, a' Hertzeg Schwarzenberg Tsehországban, Krumauban lévő Gazdasági Intézetjének Nevendékje (a' Gazdasági Természethistoriát). — Minden kormányterhek mellett is magára vállalta a' Tanítás egy részét Fő Igazgató Wittman Úr, 's még az említett napon délután szép próbáját tette annak a' módnak, melly az Óvári Intézetnek egykor különös megismértető jele fog lenni.

* *

Hírdetés, a' nagy méltóságú Királyi Udvari Magyar Kamarának M. Országban fekvő, eladásra rendelt Kamarális és Fiscalis Jószágaira nézve:

A' Magyar Országban fekvő eladásra rendelt Kamarális és Fiscalis Jószágoknak leírásaik, megbetsültetések, 's ezek ugyan a' Felsőleges helybenhagyásig elkészültek, nevezetesen:

- 1) Pest Vármegyében fekvő Szántói Jószág;
- 2) Borsod Vármegyében fekvő Fiscalis Jószágok része Ládháza;
- 3) Ungh Vármegyében Salamon, Zábony, és Győrötske helységekben fekvő Jószág;
- 4) Arad Vármegyében fekvő Hontzisor, Bontsed, Mustesty, és Feritse, Kurvakér, Ternova, Talpas, Barakony, Miske, és Seprős Jószágok.

Részeiket, megbetsültetéseiket, 's megszerzéseiknek árát Bétsben a' Nagy Méltóságú Cs. Kir. közönséges Udvari Kamaránál; Budán a' Nagy Méltóságú Kir. Udvari Magyar Kamaránál, 's ezen kívül a' megbetsültetés' Summariumait, az itten megnevezett K. Kamarális Praefecturatus Hivatalainál előre megláthatni;

A' fellebb megnevezett Jószágok eránt: 1.) Ó Budán, 2.) Diósgyőrön, 3.) Unghváron, és 4.) Aradon.

Az ezen Jószágokat keresők, 's azok is, a' kik magokat már eddig jelentették volna, az ő kéreményeiket meghatározott kinyilatkoztatásaikkal a' folyó hónap' 17-től fogva hat hetek alatt, az az: Febr. 28-ig a' folyó esztendőben, Budán a' Nagy Méltóságú Királyi Udvari Magyar Kamarához adják be; mivel ezen időnek elfolyása után a' Felsőleges adományra való ajánlások fognak megtétni. Budán Januárius' 13-dik napján 1819.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Januárius' 22-dikén 254 $\frac{1}{4}$ — 23-dikén 254 $\frac{5}{8}$ — 25-dikén 255 $\frac{2}{3}$ — forintot.

* * *

A' gabona' Posonyi mérőjének középára némely piatzokon: —

	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritza
Földváron Jan. 13.	— —	2 fl. 15 kr.	— —	1 fl. 30 kr.	1 fl. 57 kr.	1 fl. 57 kr.
Komáromban 15.	— —	— —	— —	— —	1 fl. 56 kr.	— —
Bétsben 12-ikén	6 fl. 39 kr.	— —	3 fl. 48 kr.	2 fl. 48 kr.	2 fl. 24 kr.	— —
— 16-dikén	6 fl. 39 kr.	— —	3 fl. 48 kr.	3 fl.	2 fl. 24 kr.	— —